

ĐỀ HỌC VÀ LÀM TỐT BÀI KIỂM TRA MÔN NGỮ VĂN LỚP 10 THPT

Giáo viên Phạm Như Dạ Thảo – Tổ bộ môn Ngữ văn

I. Cần hiểu đúng yêu cầu của chương trình Ngữ văn GDPT 2018:

1. Học để được rèn luyện và nâng cao các năng lực, phẩm chất.
2. Học để tự nâng cao cho bản thân các kỹ năng: Đọc – Viết – Nói, nghe.
3. Biết vận dụng tri thức thể loại vào việc đọc hiểu thể loại văn bản.
4. Biết cách làm chủ kiến thức - kỹ năng theo hướng MỞ của chương trình.
5. Biết kết nối tri thức giáo khoa với cuộc sống qua hoạt động thực tiễn.

II. Cần có cách học đúng theo yêu cầu của môn Ngữ văn GDPT 2018:

1. Cách đọc:

- Đọc đúng đặc điểm của các kiểu văn bản: Văn bản văn học, văn bản nghị luận, văn bản thông tin.

- Đọc phải nắm bắt được các yếu tố hình thức và giá trị nội dung của từng kiểu - loại văn bản.

- Đọc văn bản phải có tiếp nhận:

+ Hiểu đúng: đề tài, chủ đề, luận đề, hệ thống luận điểm, giá trị nội dung, ý nghĩa tư tưởng ...

+ Hiểu cách tạo lập văn bản: thể loại, phong cách ngôn ngữ, phương thức biểu đạt, phương pháp lập luận, thủ pháp tu từ, kết cấu, cách mở đầu - kết thúc, giọng điệu trần thuật, nhịp điệu - âm điệu - âm hưởng...

+ Thấy được kiến thức lí luận được thể hiện và vận dụng trong văn bản như thế nào?

- Đọc thêm các văn bản cùng kiểu loại, các tác phẩm văn học cùng đề tài, các sách phê bình văn học, tạp chí văn học,...

2. Cách học:

*** *Nắm bắt được, hiểu được, vận dụng được, đánh giá được các kiểu - loại văn bản ở 2 bình diện hình thức và nội dung.***

- Nội dung:

+ Nắm đúng nội dung của văn bản thông tin: phổ biến những kiến thức gì? thông báo, hướng dẫn gì?

+ Nắm đúng nội dung của văn bản nghị luận: Bàn bạc vấn đề gì? Vấn đề thuộc lĩnh vực nào?

+ Nắm đúng nội dung chính của các thể loại tác phẩm văn học: Nội dung trữ tình? Nội dung tự sự?

+ Hiểu đúng giá trị tư tưởng của các văn bản: Truyền tải thông tin, kiến thức với ý nghĩa? Phê phán? Tố cáo? Ca ngợi? Đề cao vẻ đẹp hay giá trị nào? ...

+ Thấy được giá trị nội dung tác phẩm văn học gửi gắm triết lí nhân sinh nào? Kế thừa tư tưởng, truyền thống nào? Tính thời đại?

- Hình thức:

+ Hiểu được cách tổ chức, tạo lập hình thức của văn bản thông tin, văn bản nghị luận.

+ Hiểu được nghệ thuật xây dựng hình thức và hiệu quả thẩm mỹ của văn bản văn học: vận dụng đúng thể thơ, cách tổ chức âm điệu, cách ngắt nhịp - phối thanh, cách dùng thủ pháp tương phản - so sánh - nhân hoá - điệp - ..., cách kết cấu..., cách xây dựng nhân vật...

+ Thấy rõ nét khác biệt độc đáo của cách tạo lập văn bản của tác giả: ngôn ngữ, bút pháp, đề tài, giọng điệu...

+ Đánh giá được đóng góp của tác giả về sáng tạo nghệ thuật và nội dung tư tưởng cho văn học dân tộc, cho đời sống, cho con người...

*** Nắm bắt được, hiểu được, đánh giá được các hiện tượng đời sống xã hội và tư tưởng đạo lí đang nổi cộm và gây sự chú ý của xã hội**

- Hiểu được:

+ Hiện tượng tích cực hay tiêu cực? Nguyên nhân nảy sinh hiện tượng? Ảnh hưởng của hiện tượng? Giải pháp xử lí hiện tượng?

+ Tư tưởng đó đúng hay sai - tốt hay xấu - lợi hay hại? Ảnh hưởng gì đến cá nhân? Xã hội?

- Nắm chắc các sự việc, sự kiện, tên tuổi ... (từ tivi, báo chí, internet) là bằng chứng sống của giá trị tư tưởng, của hiện tượng đời sống đáng đề cao hay phê phán để làm dẫn chứng cho vấn đề nghị luận.

*** Học từ đời sống xã hội, từ Internet, từ sách truyện - phim ảnh: các giá trị về lối sống, phẩm chất, hành động, suy nghĩ, ...**

*** Phải biết đam mê khám phá các tác phẩm văn học và cần mẫn rèn bút - luyện tư duy - bồi đắp cảm xúc tâm hồn.**

3. Cách làm bài:

- Làm đúng dạng của đề:

+ Dạng đề nghị luận xã hội: Nghị luận về tư tưởng? Nghị luận về hiện tượng? Nghị luận về vấn đề xã hội trong văn học?

+ Dạng đề nghị luận văn học: Nghị luận về chi tiết đặc sắc/ đoạn thơ/ bài thơ/ hình tượng thơ? Nghị luận về nhân vật? Nghị luận về giá trị đoạn trích? Nghị luận về so sánh văn học? Nghị luận về ý kiến bàn về văn học? ...

+ Dạng đề tự do: Viết bài luận thuyết phục? Viết bài luận về bản thân?

- **Làm đúng yêu cầu nội dung của đề (luận đề):** Đoạn thơ nào? Giá trị nào của đoạn thơ? Chi tiết nào của tác phẩm? Vẻ đẹp nào của hình tượng nhân vật? Giá trị nào của tác phẩm?...

- Làm đúng yêu cầu về dung lượng, thời lượng đề bài yêu cầu: Viết đoạn văn? Viết bài văn? Thời gian thực hiện bài kiểm tra: 120 phút? 90 phút? 45 phút?

- Đảm bảo 5 tiêu chí của bài văn, đoạn văn:

a. Bố cục đầy đủ: Mở đầu (giới thiệu được vấn đề nghị luận) , Triển khai (triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm rõ ràng, mạch lạc) , Kết thúc (đánh giá được giá trị vấn đề)

b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: nghị luận đúng vấn đề nội dung mà đề bài yêu cầu (luận đề)

c. Triển khai được vấn đề:

+ Làm rõ vấn đề (luận đề) qua các ý chính bằng các thao tác lập luận phù hợp : Giải thích, phân tích, chứng minh, so sánh, bình luận...

+ Mỗi luận điểm (ý chính) là một đoạn văn có mở đoạn , thân đoạn, kết đoạn, chuyển đoạn

+ Có vận dụng kiến thức liên quan để đối chiếu so sánh nâng cao giá trị vấn đề đang nghị luận

+ Cách khai thác vấn đề sâu sắc, chứng minh thuyết phục

d. Không sai lỗi chính tả, dùng từ, viết câu

e. Sáng tạo: cách mở bài - kết bài mới mẻ nhưng vẫn giới thiệu/đánh giá được một cách ấn tượng về vấn đề nghị luận, dùng từ mới lạ, lí luận sắc sảo, diễn đạt giàu hình ảnh-cảm xúc, vận dụng được kiến thức liên quan để so sánh đánh giá một cách uyên bác...